

Megjelenik hetenként
kétszer
szombaton és szombaton
Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Sátoralfajhely
(Vármegyeház udvar)

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési ár:
Negyedévre . . . 20000 K.
Hirdetések:
négyzetcentiméterenként.
Nyilttér
soronként 2000 K.

Telefon:
(szerkesztőség)
63. szám.

FŐSZERKESZTŐ:

Báró MAILLOT NÁNDOR

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. MIZSÁK JÓZSEF

Telefon:
(kiadóhivatal)
63. szám.

II. Rákóczi Ferenc

1676 1926

Irtta: Szemerjay-Petrán Tibor

A magyar vármegyék közül történelmi vonatkozásokban alig van gazdagabb, mint Zemplén vármegye. A magyar történelemnek sok nagyjelentőségű — dicsőséges és borús — emléke fűződik ennek a vármegyének földjéhez. Minden dicsőséges történelmi emlék között is soha el nem muló nagy dicsősége az ősi Zemplén vármegyének, hogy történelmi földjén, Sátoralfajhely városával szomszédos Borsi községben látott ezelőtt kétszázötven évvel, 1676 év márc. hó 27. napján napvilágot a magyar történelem egyik legrokon-szenvesebb alakja, az annyi poézissal, a nemzeti függetlenség és alkotmányosság kivívásáért folytatott époszszerű küzdelmekkel teljes kuruc korszak legendás hőse, a nyugateurópai értelemben vett nagy magyar államférfiu, az emigráns fogalomnak a szó legnemesebb értelmében vett megtestesítőjeként bujdosó s negyedszázados számkivetés után idegen földön elhalt nagy fejedelem: *II. Rákóczi Ferenc*.

De nemcsak születésének emléke fűződik Zemplén vármegyéhez. Sátoralfajhely, Sárospatak és Tokaj környékén feküdvén a Rákóczi-család nagy kiterjedésű uradalmi, hányatott élete sok jelentős fordulatóban látta viszont Zemplén vármegye nagy szülőitjét. Legfiatalabb gyermekkorának pár esztendejét kisebb megszakításokkal a sárospataki várban töltötte. Ugyanott élt mint fiatal férj hosszabb időszakokon át ifju feleségével, Sarolta Amália hessen-rheinfelsi grófnővel. A Thököly-féle felkelés is a zemplénvármegyei Rákóczi-uradalmakból indult ki, amikor Thököly kurucái az abszolutista kormányzat rémuralmának hatása alatt Tokaj, Patak és Ujhely várát megszállván, Rákóczit akarták megnyerni a felkelés vezéréül.

A későbbi idők nagy eseményei a mindenütt előtérbe került Rákóczi személyének már más tevékenységi színhelyet

adtak, úgy hogy 1711 év elejéig, amikor örökre elhagyta hazáját, Zemplén vármegye területén már csak néhány soros rövid időre fordult meg.

A Rákóczi emléket rehabilitáló 1904 április 18-án megjelent királyi szöveg ezt követően a Rákóczit és társait hazaárulóknak bélyegző 1715 évi XLIX. törvényeknek külön törvénnyel való eltörlése után Rákóczi hamvait a király és a nemzet egyetértő kegyelele hazaszállíttatván, Zemplén vármegye földjének utolsó találkozására nagy szülőitjével 1906 október 28-án éjjel volt, amikor is a fejedelem földi maradványait Zemplén vármegye területének érintésével szállították örök nyugvó helyére, a kassai dómba.

Egy évezrednek a negyedrésze a történelemben is nagy idő. Ez a kétszázötven év azonban nem halványította el a nagy fejedelem dicsőséges emlékét. Glóriás fényben, az emberi gyarlóságoktól megtisztultan tündököl az a kései utódoknak a nagy egyéniségek közvetlen sugárzását alig érző szemei előtt. Rákóczi emlékével együtt a magyar szabadság képe merül fel előttünk a multak ködéből.

A magyar szabadság . . . ! Hová lett a magyar szabadság és mivé lett Magyarország! Őszi harmat után, nagy hegyeknek ormán fujdogál a hideg szél . . . Annak a megborzongató emlékü őszi napnak hideg szele tornadóként végigpusztította Magyarországot. Trianon jogi torz formákban szentesítette Magyarország elpusztítását. Elsírhajjuk a kuruc költővel: Jaj régi szép magyar nép, az ellenség téged mikép szaggat és tép, mire jutott állapotod — romlandó cserép. Mint egy ékes eleven kép voltál olyan szép, magyar nép!

Recrudescunt vulnere inclutae gentis Hungariae. Rákóczi 1703-iki kiáltványának világhíres kezdő szavai a mai magyar állapotokra vonatkozólag talán sokkal nagyobb indokoltsággal bírnának. De hol van ma egy Rákóczi, hol van az, aki a nemzeti öntudatnak riadó vak mélységét ferverje szavával? A törpe utódok ezekben a kritikus pillanatokban, az összezsugorított országhatárok között is önös érdekeket tekintve, az egymás ellen való uszítást minősítik honmentő tevékenységnek.

Rákóczi Ferenc.

Irtta és Rákóczi születési helyének 1882. évben emléktáblával megjelölésekor Borsiban előadta: Fejes István.*

Bolygatja sirodát félénk kezekkel
Remegve töled ma e hon fia,
S hol lelked érzi, oda nézni sem mer,
Emlékező is csak tétova.

Ó, mert e korhoz óriás valál te,
Nagyságotat nem bírja meg szívünk;

Fényét nevednek ami ugy növelte,
Erőt mi arra, hajh! nem éreztünk.

Magasan áll dicsőséged felettünk,
Örökvilágu csillagok között,
Salant mi mint halottak összeestünk
Önön bününk a röghöz kötözött.
Szent és nagy eszmék véres lobogóján
Csillámlik ott a napfény, hol te vagy,
Itt bús sötétség, tettbe', szívbe'

Már a magyar csak önzésébe' nagy.

Rákóczi hát ki is volt? Borsi vára,
Te elfeledt hely, pusztá omladék,

* Az ünnepi beszédet ugyanakkor Jókai Mór tartotta.

Hol rásütött az első nap sugára,
Hírét a nagynak te beszéld ma még!
Bölcsője itt volt, itt rengett e helyen,
Te kis berek, magyar föld, te szüléd,
Hálátlanul hogy mindent ne feledjen
Mondd a magyarnak, hogy miért [tevéd?]

Már százados harc dült e haza [földén,

Nem szüle nyugtot a mohácsi sir;
De szüle uj vizsályt, szövetség örvén,
Szüül uj nyomort, mely máig [Bécsre sir.

Százötven évig nyögte bús igáját
Török seregek árva nemzetünk,
S a honfiak, a Zrinyiek csatáját,
Bécs gyámkeze forgatta ellenünk.

Százszor torolta volna meg Mo- [hácsot]

E hősoket mindig szülő haza,
S Ozman keze bármily vasat ko- [vácsolt,

Letörte volna a magyar maga;
De álnokul megfogta uj barátja
S vergődni hagyta omló vérben,
Hogy majd midőn már összeesve [látja,
Torának ölyve akkor ő legyen.

És jött e kor; függetlenségi harcunk
Nagy százada már alkonyára tért
Dicsőséget akikkel még arattunk,
Bocskay, Bethlen napja véget ért.
Rákóczi György leszállott még [ragyogva]

Sirjára a szabadság fénye szállt;
S a bujdosók, Bécsujhely annyit [foglalva,

Már rabházában értek rabhalált.

Rémes sötétség siri éjszakája
Hazánk halálát lesve szálla már,
Mert ha kiölve lelke hősi lángja,
Nemzetre, népre akkor jön halál.
Remény se volt; hörgése a halónak,
Csörgése a bilincsek elvévé;
Kit Borsi szüül, az is rab, tán [mahónap,

Ha lelke van még, ő is verpadé!...

Bölcsője itt volt, itt rengett e helyen,
Te kis berek, magyar föld, te szüléd!
S azért szüléd, hogy téged ne feledjen
S ne az anyának vérező szívét.
Azért szüléd hogy lelke ősi lángja
Föllekesítse újra a hazát,
S a végcsapást, mit önkény mért rája,
Ő váltsa meg, feláldozván magát!

Rákóczi, ő, ő állt elé a kornak,
Melyben sem Isten, sem jog, sem [haza;

S a börtönökben felhangzott a [szózat:

„Pro libertate et pro patria!“
A verpadon s gályán pusztult di. [csöknék,

Mint harsonák felzúgtak csontjai,
S életre vált a holt, a merre léptek
A hősi bajnok hősi hadjai.

Véres csatákon, harci küzdelemben
Mutatta újra a magyar hona,
Hogy szent jogáért halni kész [dicsően,

De szolgáljarmot nem visel soha.
Élet-halál harc rendítő tusáját
Igy vivta meg Rákóczival hazánk,
S ő üzte el sirunknak éjszakáját,
Övé a dics, hogy gyávan nem halánk.

Hol volna a magyar, ha nincs e hőse?
Mély sirba', melyből nincs föl- [ébredés;

Lezajlott volna rég bús temetése,
S hírét befedné néma feledés.
A hősi harcok véres századánál
Tünt volna le szabadságcsilagunk.

Egyes szám ára 1000 K.

Tekintsünk azonban Borsi felé, ahol a nagy fejedelem született s tekintsünk Kassa felé, ahol hamvai nyugszanak, de tekintsünk az új „határokon” át bármely világtáj felé s akkor tudnunk kell, hogy mi a magyarságunk iránt tartozó kötelességünk. Tudnunk kell, hogy mit kell tennünk, ha hitek akarunk lenni a nagy fejedelem emlékéhez s életének tanulságaihoz.

Rákóczi halhatatlan emléke előtt való kegyeletteljes hódolásunknak értéket, jelentőséget csak az adhat, ha erős akarat, öntudatos lélekkel s a végveszély felismerésével egyesülünk a nagy Magyarország visszaszerzése érdekében való komoly és állhatatos munkában.

A Hegyalja jövője*)

A Zemplén legutóbbi számaiban ismertette a Tokajhegyalja szanálása érdekében a főispán ur ömél-lősága által kidolgozott memoran-dumot, valamint közölte ezzel kapcsolatban a dr. Grösz Dezső ur által írt cikket. Ugy a memo-randumban, mint a cikkben igen megfontolandó s a Hegyalja jövője szempontjából nagyfontosságú kér-dések kerülnek szónyegre, melyek mielőbbi megvalósítása, azt hi-zsem, mindnyájunk érdeke. Hogy én ezekhez hozzászóljak s e cik-kem közlésére is kérem a Zempl-ént, annak több oka van.

A „Hegyalja jövője” cikkben felvetődik egy részvénytársaság létesítése borok vásárlására stb. Kérdés, hogy ez segíteni fog-e rajtunk? Azt hiszem, jelenleg nem;

*) Mióta vármegyénk főispánja ismeretessé vált tervezetét a Tokajhegy-alja gazdasági válságának leküzdésére érdekében az érdekeltségekkel, mond-hatni a Tokajhegyalja közönségével megismertette, örvedetesen tapasztaljuk, hogy borvidékünk közönsége is teljesen bekapcsolódott az akcióba s állandóan foglalkozik a felszínre került problémákkal. A Zemplén is a Tokaj-hegyalja érdekeit véli szolgálni, mikor hasábjait készségesen átengedi az érett megfontolások után lesűrődött véle-mények közlésének.

Minél szélesebb gyűrűket hullámoz a kérdésbe vetett szanálási program, annál inkább remélhető, hogy az ér-deklődés és a vélemények kicserélése előbbre viszi az akció sikerét. Ezuttal egyik tályai előfizetőnk cikkét közöl-jük, aki alapos ismerője a borvidékünk nehéz helyzetének s komoly és lelkes propagálója a Tokajhegyalja rekon-strukciójának.

Nagy őseinknek hirt vivén magával,
Hogy gyászutódok, mert rabok
[vagyunk]

De fénybe' ünt a nagy század
[felettünk,
Villámtüzetől lelkednek te Nagy!
Sápadva állt Bécs, meg nem érve
[vesztünk,

Mig a hazának bátor őre vagy.
Csapásaidra meghajlott az önkény,
S kevély csatáját félve adta fel,
Sirodtól is, hajh! még soká re-
[megvén,

Mert, ó, az is e honra fényt lövel!
Rákóczi ez volt; a dicsőbb koroknak
Hazánk egén utolsó csillaga,
Védőd te nép védője ős jogodnak,
Bár vesztve érted annyit ómagá.
Fény, kincs, gyönyör, vásári lel-
[kek ára,

Romlott időkben, eszméért, jogért,
Volt ő neki, volt üve, koronája;
S feláldozá mind a szegény honért.

Ó, hála érte! hála itt e helyen,
Hol hont szeretni szült dicső anyád!
Hol most dalom zokog, hogy ennyi
[jelben,

Ó, de e korhoz óriás valál te,
Nagyságodat csodálja csak szívünk
S fényét nevednek ami úgy nővelte,
Erőt mi arrra most nem éreztünk.
De mint villámlás szálljon ide lelked
S a gyávaságnak légy lángostora!
Gyujtsd áldozatra egyszer még e
[népet

„Pro libertate et pro patria!”

—

nem pedig azért, mert mire a rész-vénytársaság megalakul, azt az időt a szőlősgazdák nagy része nem tudja kivárni, szőlőjét pénz hiányában sem idejében, sem pe-dig kellő módon megművelni nem tudja. Itt ha hirtelenében nem is gyökeres, de mindenesetre igen gyors segítségre van szükség, ezt pedig egy alakulandó részvény-társasággal el nem érjük, mert annak megalakulása, de különö-sen működése elé jelenleg igen nagy akadály gördül — a pénz-telenség. Ha pedig az állam finan-szírozná(?) egyelőre e részvény-társaságot, annak lebonyolítása megint oly hosszú időt vesz igény-be, hogy ettől egyelőre a helyzet javulását nem várhatjuk.

A társaság mielőbbi létesítése feltétlenül helyes és kívánatos, de nekünk oly megoldási módot kell találnunk, mely ha jelenleg nem is gyökeresen, de mindenesetre gyorsan éreztesse hatását. Ily ideiglenes megoldási módnak ígérkezne a borfogyasztási adó-nak előlése és vasuti szállítási díjkezdvevény — de csak a Tokaj-hegyalja részére.

Joggal felvetődik itt a kérdés, megvalósítható-e ez a többi bor-vidék hátrányára? E tekintetben utalok érvényben lévő bortörvé-nyeinkre, melyek hol előnyünkre, hol hátrányunkra szolgálnak (zárt terület, cukrozás, szeszezés), de amelyek minden kétséget kizáróan intézkedéseik révén megállapítják a Tokajhegyalja speciális jellegét

Csak ennyiben áldoz neked hazád!

Ah, mily sietve kelnek téreinken
Kisebb idők roppant emlékei,
S im. e szerény kő, késve támad
[ittén

Bölcsöd helyét, te Nagy, megörzeni.

De félre köny! panasszal meg ne
[sértsem
Emlékedet, ki így vagy oly dicső;
Igy, hogy porodnak itt még helye
[sincsen

És tetteidről nem szól semmi kő.
Nevedhez emlék méltó ugy se lenne,
Csak egy, ha eszméd győzne e hazán
És honfi szívünk még oltárt emelne
A szabadságnak, melynek áldozál.

Ó, de e korhoz óriás valál te,
Nagyságodat csodálja csak szívünk
S fényét nevednek ami úgy nővelte,
Erőt mi arrra most nem éreztünk.
De mint villámlás szálljon ide lelked
S a gyávaságnak légy lángostora!
Gyujtsd áldozatra egyszer még e
[népet

„Pro libertate et pro patria!”

—

—

—

—

s elismerik annak szükségét, hogy e borvidéket speciális bora miatt fokozott mértékben védeni kell. Épen e speciális megkülönbözte-tés, védelem, kell hogy megadja e kivételes elbánást, előnyt a többi borvidékkel szemben, mert a To-kajhegyalja életképessége nemcsak a mi érdekünk, hanem a nemzet-gazdaság szempontjából is felette fontos s ha régi piacainkat siker-ül visszahódítani, külkereskedel-münk szempontjából igen jelentős tényező.

Csak a tokajhegyaljai borok fogyasztási adójának eltörlésével, azt hiszem, a belföldi fogyasztás egy tekintélyes része innen nyerne kielégítést, mert hiszen ha itten jobb árut kap a vevő, mint más borvidéken egy áron vagy még olcsóbban is, mégis csak szive-sebben fogja szükségletét itt fe-dezni, — viszont a termelő a pár ezer koronás literenkénti differen-cia révén megtalálja számítását, megindulhat a munka s mi újra minőségre dolgozhatunk. De a fogyasztási adó eltörlésével még egy másik célt is elérünk. Sajnos, a Hegyalja borát talán legkevésbé Magyarországon ismerik s ha ily módon sikerülne borainkat a bel-földön is részben elhelyezni, a fogyasztó közönség lassan meg-szokná, megkedvelné, miáltal egy új piacot teremtnék magunknak s nem kell csak abban a remény-ben termelnünk, hogy majd export-alunk, mert ez igen gyenge alap a termelésre.

A fogyasztási adó eltörlése mel lett szükséges lenne még a Máv. részéről megfelelő tarifaengedmény, mely kedvezmény megilletné ugy a külföldre, mint pedig a belföldre szállítandó borokat.

A fogyasztási adó eltörlésével igaz, hogy a községek, városok károsodnának, de semmiesetre sem oly mértékben, hogy költségveté-sük felboruljon, viszont meg van a mód ennek ellensúlyozására a sör, pálinka stb. fogyasztási adó-jának felemelésével, mert szerin-tem sokkal fontosabb oly borvi-déknek a lehető legmesszebbmenő támogatása, mely külkereskedelmi szempontból is jelentős tényező volt és — reméljük — lesz, mint egyes hazai sör- és szeszgyárak segélyezése, ha csak adó útján is.

A fogyasztási adó eltörlésével gondoskodni kellene — a mi ér-dekünkben is — a megfelelő ellen-őrzésről, vagyis arról, hogy az itt megvett borok cégére alatt ne mérhessenek ki más bort — adó-mentesen. E tekintetben célrave-zetőnek tartanám a következő el-járást.

Az adás-vétel lebonyolítása, illetve a borok elszállítása alkál-vával vevő és eladó együttesen bejelentik a bor elszállítását s annak mennyiségét a községi jegyzőnél. A jegyző erről 3 pél-dányban igazoló lapot állít ki (bormennyiség, származási hely, feladó és rendeltetési állomás, vevő, eladó megnevezése) melyből egy pld. nála marad, egy pld. hivatalból áttesz a rendeltetési állomás illetékes hatóságához, egyet átad a vevőnek, kinek az a vasuti fuvarlevéllel együtt igazoló iratul szolgál a fogyasztási adó alóli mentesítésnél. Minden korcs-máros, vendéglős stb. a fogyasztást illetőleg ellenőrzés alatt áll, készlete az illetékes hatóságok előtt ismeretes s így ellenőrizhető, hogy csak az itt vett borokat mérheti adómentesen, illetőleg csak oly mennyiséget, melynek itteni vételét igazolja.

Én azt hiszem, hogy a tokaj-hegyaljai borok adóját eltörlő ren-delet lényeges és gyors segílyt nyújtana e vidéknek s akkor min-den szőlősgazda abba a helyzetbe kerülne, hogy ne csak óhajtsa, de anyagilag is támogassa részvény-jegyzéssel a létesítendő részvény-társaságot.

dr. — s. — r.

Mit kíván a kormánytól a magyar jegyzői kar?

A jegyzők Budapestén tartott országos közgyűlésének legfonto-sabb tárgya volt a státuszrendezési sérelmek megvitatása.

A közgyűlésen Koncz Sándor dr. elnök ismertette a karnak a stá-tuszrendezésre vonatkozó kívánsá-gait, amelyek abban foglalhatók össze, hogy A. osztályt kíván a jegyzői kar, kívánja a VII. fizetési osztály megtartását, amellyel szem-ben lemond arról a régi igényér-ől, hogy a VI. fizetési osztályba is bejuthasson, mert az új fizetési osztály a régi VI.-nak felel meg, végül kívánják a segédjegyzői kar előlépési lehetőségeinek megnyi-tását a VII. fizetési osztályig.

Ezután előterjesztették a köz-gyűlésnek a státuszrendezésre vo-natkozó határozati javaslatát, a mely összegezi a fenti kívánsá-ságokat, rámutat a jegyzői kar kétségbeesett helyzetére és kívánja a jegyzői kar jogos igényeinek 1925. július 1-ig visszamenőleg való fentartás nélküli kielégítését.

Több felszólalás után a köz-gyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el a betervezett határozati javaslatot, amelyet felterjeszt az egyesület vezetősége a belügy- és pénzügyminiszterhez s eljuttat a képviselőkhöz is.

Egészségügyi hírek

Kanyarójárvány fenyeget

Szerencsen már több mint egy hónapja kanyarójárvány uralkodik. Eleinte csak az iskolás gyerekek között dult a járvány, később az ovodások között s az elmúlt héten már az apróbb gyerekek között is előfordult megbetegedés és elég komoly formában jelétül annak, hogy ez a betegség nem épen olyan ártalmatlan, mint régebben az orvosok is hitték és hirdették. Különösen két-három évesek között s hideg időjárás alkalmával bizony áldozatokat is szed. De ha egyébként is meggondoljuk azt, hogy a kanyaró hajlamosít a tuberkolozisra (gümőkór, tüdő-vészre), azaz kanyarón átesett, le-gyengült gyerek könnyebben fertőződik e veszedelmes kórral, meg-értjük az intést, mely a gyerekes szülőket védekezésre szólítja fel. Kanyaró ellen hathatós védőoltás még nincsen, úgy hogy a véde-kezés abból áll, hogy óvjuk kicsi-nyeinket s más községből, város-ból jött gyerek látogatót nem fo-gadunk, tudva azt, hogy a kanya-

rót egyik gyerek a másikra közvetlenül érintkezés útján viszi át. Ujabbán a tokaji és sárospataki járásból is hírt adnak kanyaró megbetegedéstről.

Más fertőző betegségek előfordulását Zemplén vármegye területén a következő számok tüntetik fel ebben az esztendőben:

Január hónap: vörheny 25, kanyaró 2, diftéria 4, számarhurut 7, járványos fültőmirigylob (mumps) 0, hasi tifusz 14 (2 halál.)

február hónap: vörheny 5, kanyaró 19, diftéria 3, számarhurut 2, járványos fültőmirigylob (mumps) 10, hasi tifusz 1 (1 halál.)

március 15-ig: vörheny 2, kanyaró 13, diftéria 4, számarhurut 0, járványos fültőmirigylob 1, hasi tifusz 8 (1 halálozással).

H I R E K.

— **A Kazinczy-Kör Rákóczi ünnepe.** A Zemplén vármegyei Kazinczy-Kör által e hó 25-én, csütörtökön délután 6 órai kezdettel a vármegyháza dísztermében rendezendő Rákóczi-ünnepnek műsorán a már közölt számokon kívül szerepelni fog még nagygyéresi Jászay László, aki tárogatón fog kuruc-dalokat előadni. A minden részleteiben érdekes emlékünnepe belépőjegyei, amelyek árát a rendezőség a legminimálisabb mértékben 10.000 K.-ában szabta meg, Hrabéczy Kálmán drogériájában előre is válthatók.

— **A ref. egyház harangszentelési ünnepélye.** A Sauerhelyi Református Egyház a helybeli ref. vasutasok által ajándékozott harang felavatási ünnepélyére a város közönségét tisztelettel meghívja. Az ünnepély sorrendje: 27-én szombaton d. u. 4 órakor a harang átvétele a MAV. pályaudvaron és onnan ünnepélyes menet kíséretében behozatala a ref. templom udvarára, 28-án, vasárnap d. e. 9 kor harangfelavatás, 10-kor ünnepi istentisztelet, d. u. 1 kor közeled a Club-étteremben. Egy teríték ára borral 40 ezer korona. Jelentkezés a lelkesi hivatalban.

— **A város közönségéhez!** A MOVE. Sárospataki Sport Egyesület dicső emlékeztető Vezérő Fejedelmünk II. Rákóczi Ferenc születésének 250 éves évfordulója alkalmából Sárospatakon a Rákóczi-vár udvarán folyó évi március hó 27-én délelőtti 10 óra 30 perckor ünnepélyt rendez, amely ünnepélyre a rendező Egyesület elnöksége városunk közönségét általam meghívja. Amidőn ezen meghívást a város közönségének szíves tudomására hozom, egyben felkérem, hogy az ünnepélyen — hazafias gondolkozásához és hagyományaihoz hiven — minél számosabban megjelenni szíveskedjenek. Sátoraljaujhely, 1926 évi március hó 24-én. Dr. Orbán Kálmán s. k. polgármester.

— **Az üzemi bizottság** ma délután tartandó ülésében véglegesen állást foglal a villanytelep átépítése ügyében s így remélhető, hogy a fontos kérdés hamarosan közgyűlés elé kerül.

— **A Diana-fürdő** f. hó 29 én, hétfőn kivételesen tüzemet tart. Gőz csak férfiaknak.

— **Helyreigazítás.** „A proletárdiktatura Zemplénvármegyében” című munkámban Sajóhidvég községre vonatkozólag tévedésből az látott nyomdafestéket, mintha ott a csöcselék a lelkeszel szemben tiszteletlenül viselkedett, sőt lelkeszi jövedelmében megcsönkítani akarta volna. Illetékes helyről vett értesülés szerint ott ilyesmiről szó sem volt. Utána nézve a dolognak, kitűnt, hogy a rendetlenkedés nem Sajóhidvégen történt, amit majd a könyvaiakban megjelenő tanulmányomban rektifikálni fogok. Kossuth János.

— **A sikkasztó jegypénztárosnő,** Jávorszky Kornélia hollétének megállapítására vonatkozó rendőri nyomozás mindeddig sikertelen volt s mindinkább kézen fekvőbbé válik a fellevés, mely öngyilkosságra következtet. Sárospatakon, majd Tokajban a Bodrog által kivetett női hulláknál nem konstatálták a személyazonosságot s így egyelőre holtpontra van a nyomozás. Megoldatlan az a kérdés is, hogy a szerényen és igénytelenül élő leány mire használta fel az elsikkasztott összeget.

— **A Vörös Ökör átépítése** erősebb foglalkoztatja a város vezetőseit s amint értesülünk, a nagyarányú építkezésre már a napokban kihirdetik a tervpályázatot.

ZONGORA HANGOLÁS
Wertheimer Károly budapesti zongora készítő, hangoló Sátoraljaujhelybe érkezett. Hangol javít. tisztít, lelkiismeretesen és tartósan. Előjegyzések Landeszman könyvkereskedésben. Övakodjunk a konár hangolóktól.

— **Felhívás.** A városi adóhivatal felhívja a gazdasági cselédeket tartó birtokosokat vagy bérlőket, hogy gazdasági cselédek után fizetendő évi 18.000 korona gazdasági munkás- és cselédségélypénztári hozzájárulási díjakat legkésőbb április 1-ig fizessék be, mert a díjaknak április 1-ig történő be nem fizetése esetén reájuk súlyos anyagi teher hárulhat.

— **Rendőri hír.** Botrányos részszegségért állították elő a rendőrök hétfő este Molnár József 21 éves hajduböszörményi lakos foglalkozás nélküli egyént és Sariczky Ferenc ujhelyi lakos mészáros segédét. Nevezettek előállításuk alkalmából és a rendőrségi fogdában a legsúlyosabb rendőr sértést követték el, tetézve azt a kommunizmusra és a csehekre célzó fenyegetéseikkel ugyanarra, hogy a rendőrség büntügyi osztálya az ügyészségnek fogja őket átadni.

SPORT.

Bajnoki mérkőzések.

SAC-PTK 3:0 (2:0) Első győzelmét aratta a Sac. fociballcsapata vasárnap délután a dohánypályán, a Percesi Torna Klub gyenge képességű csapatát győzve le a fenti gólaránnyal. A mérkőzés igen jó tréning volt a Sac-nak s győzelme az első perctől kezdve nem volt kétséges a minden rutin és technika nélküli ellenféllel szemben. A mezőnyben a Sac. már teljesen kifogástalant nyújtott s hogy nem esett több gól, annak a kapu előtti határozatlanság és Hodossy indiszponáltsága volt az oka. A mezőny-

csak Franck a kávédarálóval!

Mi az örök házibéke
FRANCK és kávé szövetsége.

B 2

ben Egri mutatott be néhány igen szép akciót, jelezve közeli formáját. Ezuttal már Lupis szerepelt Dankó helyén s különösen tacsodobásai kellettek feltűnést, melyek az ellenfél kapuja közelében állandó veszélyt jelentettek s az egyik gól az ő erős bedobása következményeként ért hálót Kovács kapus a második féldőben megsérült s helyette Kálmán védett — ha lett volna erre alkalma. A percesiek erős és helyenként durva játéka a bíró tehetetlensége miatt nem részesült a megérdemelt következményekben. A bíró ítélkezései helylyel-közzel valósággal komikusak voltak, annyira nem volt tisztában a szabályok elemeivel.

MKASE - SESC 5:1 (2:1) Az Egyetértés Miskolcon szenvedett vereségeért egyedül Kandrács kapus tehető felelőssé. De nagy részben okolható a közvetlen védelem is. Mikor látták a kapus nagyszerű „védését” a háttérpárnak nem lett volna szabad saját kapujától egy pillanatra sem elkalandozni. Szól ez pedig leginkább Tóth háttérpárnak, ki folyton az ellenfél térfelén kóborolt és ilyenkor sikerült egy párszor az ellenfélnek egy-egy egyéni kitörése, ami biztos gólt jelentett, bár a legtöbb gól olyan lövésből származott, hogy alig birt a gólvonalon túl gurulni. Az Egyetértés ifju csatárai ezuttal is uralták a mezőnyt és állandó fölényben voltak mindvégig és csak balszerencsájüknék tudható be, hogy akciójukat nem koronázta siker, no meg erős kihatással volt Kandrács ez alkalommal bemutatott mintavédése. Az Egyetértés is reorganizálhatná már teljesen csapatát olyan formán, hogy mérkőzésein mellőznék az u. n. „nagy” neveket, helyettük beállítva oly ifjusági játékosokat, kik nem ösmernek megalkuvást és szívvellélekkel fekszenek bele a küzdelembe, a reájuk bizott posztot fel nem adják. Ezt láttuk a fölfrisített csatársorban és ezt szeretnők látni a védelemben is.

Husvét program. Husvét két napján a Sac. és a Máv. Sport Club a Kassai Sport Klub első csapatával rendez mérkőzést. Az első nap a Máv, másodikon a Sac. csapata áll ki a kassaiak ellen.

Íkár Ön ideálisan szép, egészséges és formás lenni!

A művelt világ egyik legelső uttörő és a testformálás terén ma is vezető intézete a

Dr. Reich-féle Zander-intézet

IV., Semmelweis-u 2. Tel. J. 4-12

Egy nap alatt is csodás eredmények. Ugyanitt Diathermia, Quarz, vízkezelések, szénsavas fürdők, ischiás, Rheuma gyógyítása, testgyógyítás, lúdtalpgyógyítás. Levelekre válaszolunk. Prospektus.

Néhány szó gyümölcskultúránk fellendítési akciójához

Irta: Dr. Kossuth János III.

Elsősorban tehát a dió az, amire gondolnunk kell, mert területeink nagy része alkalmas rá. Anno Darányi, amikor alig került valamibe a négy éves válogatott fajú diócsemete, gyors tempóban lehetett volna diósainkat betelepíteni s fiatal fáink az ültetés évétől számított 7-8 ik évben már megmutatták volna termésüket, amelyek évről-évre szaporodva, ma már jelentékenynek volna mondható. De az eddigi ne riasszon vissza senkit. A mulasztás pótolható. A város élete nincsen kimérve, mint az egyes emberé, néhány évtizedre. Az, hogy most magunknak kell előteremteni a csemetéknek nem leküzdhetetlen akadály. A dió magnemes gyümölcs lévén, biztosra vehetjük, hogy a nagymihályi, bányai, francia papirhéju, a tyuktojásnyi könnyű törésű, telebélű fajtáink elültetése után ugyanolyan értékes telepítési anyagot nyerünk, amely megfelelő kezelés, főleg a karó (szív) gyökér eltávolítása után a negyedik évben állandó helyére ültethető s hosszú élete biztosítva van. Hogy mily gyors tempóban fejlődik s éri el magzó korát a fiatal diófa az érdeklődők figyelmét felhívjuk a Magas-hegy keleti lejtőjén látható fákra. A többi közt van ott egy 16 éves példány, amely már hetedik évre terem s tavalyi termése, korához képest nagyon is számottevő volt.

Ujhely város a vízműtelep telkén létesített ezelőtt körülbelül 20 évvel egy gyümölcsöst, amelyet részben diócsemetével ültetett be, sajnos a minimális hozzáértés híján. Azt a telepítést senki ne vegye zsinórmértékül. Egyebeken kívül azt a kolosszális baklövést is elkövették a telepítésnél, hogy lucernásba ültették el a csemetéket. Azok a boldogtalan fácskák aztán hosszú évek során át kinlódtak, míg szerencsére Geiger Ottmár főmérnök, helyes érzéssel, két évvel ezelőtt ki nem szántatta a lucernát. A csemeték csak azóta kaphattak erőre, mint ahogy a pántlika-giliszta által elgyötört ember is csak akkor éledhet fel, ha fertelmes parazitájától megszabadítják. Ujhely idáig nem volt szerencsés a gründolásokban. Gőzmalma „alig füstölt, már is bekracholt“, konyakgyára, amely hideg uton öntötte a snapszot addig, ameddig az alaptőke futotta, rövid idő alatt be adta a kulcsot, a város „lucerna és gyümölcsstermelése“ is fából csinált vaskarikának bizonyult. Ezeket a példákot okulni kell és nem elkedvetlenedni miattuk.

A vízműtelep telke nagyon becses Kiindulási pontja lehet a város gyümölcsfásítási akciójának, a mely — ismételjük — ha gyorsan nem is, de biztosan és tartósan fog jutalmazni. És ne tévesszük szem elől az akciónak a közérdeket szolgáló hasznát. Buzdító példa létszen az, ha virulást teremt a város határainak azon pontjain, a melyek időtlen idők óta némaságukban is vádolják a semmit tevőket. Tudtunkkal boldog emléktű Ujjfalussy Endre, a város utolsó birája foglalkozott már a fásítási akció tervével. Emlékét őrzi az a két szép fenyves ott a májuskuti völgyben és a Szárhegy északi lejtőjén. A Torzsást dió-ligetté akarta átalakítani s a kopár hegy-lejtők befásítását is programjába vette. A város átszervezkedése megakadályozta a munkájában s ami azóta történt, már a rideg utilitarizmus jegyében történt. Ir-tani és pénzzé tenni mindent vált jelszóvá s ez a három évtized, ami azóta letelt, nem gyarapított semmit.

Hát igaz, hogy a város időmiliomos, sokat el lehet abból a káprázató számból henyélni, bőven telik belőle a semmittevés gruppírozására is, mindazáltal a

második évezred szörnyű kezdete juttassa eszünkbe, hogy amit az ősök elmulasztottak, azt okvetlenül pótolnunk kell, ha étni akarunk. A rettenetes magyar indolencia tette lehetővé, hogy mi, akik Európa legizletesebb gyümölcsseit termelhetnők garmada számra, a külföldnek adózunk.

* * *

Termelésünk mindaddig csonka marad, míg gyümölcskulturánkat a talaji és éghajlati viszonyaink által adott lehetőségek között teljesen ki nem fejlesztjük. Ebben a nagy nemzeti munkában részt kell venni mindenkinek tehetsége és a körülményei által adott lehetőségek korlátai között. Hogy a községek se vonhatják ki magukat, talán mondani is felesleges. És nagyon helyes, hogy a gyümölcsstermelés fellendítésére irányított legújabb, a vármegye által is támogatott vállalkozás a községre hártott munkát tette a vállalkozás tengelyévé. Csak a kivitel módja feleljen aztán meg a fontos célnak.

Ujhelyre, mint megyeszékhelyre s mint fentebb említett körülményeinél fogva alkalmas területek tulajdonosára vár a megye községei között a vezető szerep. Ne ijedjen meg senki a költségektől. Hiszen nem kell — s azt a szóban forgó munka természete sem tűri meg — ajtóstól rohanni a házba, az évről-évre végzendő kitaró munka, amelynek költségei beilleszthetők lesznek a város költségvetésébe, a telepítési anyag házi előállításával együtt, lassabb tempóban ugyan, mint ahogy huszonkét évvel ezelőtt lehetett volna, biztosan meghozza a kívánt sikert.

Kovács Balázs Saujhely.

Wekerle-tér 5. (Főtőzsde szomszédságában)

Elvállal mindennemű

férfi és női kalapok átalakítását, javítását és tisztítását.

Raktáron mindenféle férfi-gyapjú kalapok minden színben.

Bodrogkereszturi terméskő

mely a legolcsóbb s egyben kiváló minőségű építési anyag

Megrendelhető:

gróf Széchenyi-Wolkenstein uradalmi kőbányánál

Bodrogkeresztur. — Telefon: 10.

Sárospataki Takarékpénztár R. T.

Hirdetmény

A Pénzüntézet Központnak 12314/1926. számú hozzájárulása alapján a folyó évi február hó 25-ik napján elhatározott alaptőkeemelésből kifolyólag az elővételi jog gyakorlásának hirdményileg kitűzött határideje a folyó hó 15-ik napján lejárván, az igazgatóság a megmaradt részvényeknek a 7000/1925. P. M. sz. rendelet 14. §-a értelmében, hiteles személy közbenjöttével, nyilvános árverés útján leendő értékesítésére

1926. évi március hó 26. napjának ó. u. 3 óráját az intézet helyiségébe kilüzi.

Sárospatak, 1926. március hó 20. napján.

Sárospataki Takarékpénztár R. T.

ZSIRADÉKARU legolcsóbb beszerzési forrása!

SZABÓ FERENC hentesáru kiviteli üzlete

Debrecen, Grof Dégenfeld-tér 3. szám.

I-a olvasztott zsir kgr. 30.000 korona
Vastag zsírszalonna bőrrel 25.000, bőr nélkül 26.000 „
Háj 28.000, husvétii pácolt, fűtött sonka 52.000 „

Aprított tűzifa

legolcsóbb napi áron minden mennyiségben

és elsőrendű bükkhasábfa házhoz szállítva kapható

JUHN RÓBERT ÉS TÁRSA fakeskedők

Sátoraljaujhely. — Telep: Andrassy ucca 2. — Telefon: 75.

Az Első Sátoraljaujhelyi Hordógyárnál

ujjonnan készült komplett **halószobák,**

székek és asztalok

gyári árban kaphatók.

Ugyanott mindenféle nagyságu hordók, épület-és asztalos faanyagok előnyösen szerezhetőek be.

Telefon: 126.

Ön még nem tudja, hogy üzleti könyvek, dobozos és mappás levélpapírok

nálam olcsóbbak, mint bárhol!

Fotóciók! Divalapok! Ajándéktárgyak! Töltőtollak!
Íróasztalkészletek a legfinomabb kiviteig! Keretezett kisebb képek!

Szabó Pál könyv-, zenemű- és papírkereskedése Sátoraljaujhely.

Telefon: 126.